

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Sylvie Šiškeové a soudců Tomáše Kocourka a Evy Šonkové v právní věci žalobce: **M. Ch.**, zast. Mgr. Josefem Balínem, LL.M., advokátem se sídlem Františkánská 120/7, Plzeň, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 31. 3. 2025, č. j. 10.01-000064/25-0005, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2025, č. j. 17 A 37/2025-9,

t a k t o :

- I. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2025, č. j. 17 A 37/2025-9, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Josefu Balínovi, LL.M., advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **12 269,40 Kč**, která mu bude proplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

[1] Městskému soudu v Praze byla dne 10. 4. 2025 doručena žaloba, kterou žalobce podal k poštovní přepravě dne 8. 4. 2025. Žalobce uvedl, že žalobu podává proti rozhodnutí žalované ze dne 31. 3. 2025, č. j. 10.01-000064/25-0005. V obsáhlém podání dále mj. sdělil, že žalovaná nevyhověla jeho žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Také navrhl, aby mu městský soud ustanovil zástupce z řad advokátů.

[2] Městský soud usnesením ze dne 28. 7. 2025, č. j. 17 A 37/2025-5, žalobce podle § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“), vyzval, aby odstranil vady žaloby. Konkrétně požadoval sdělit, kdy bylo žalobci napadené rozhodnutí doručeno, označit napadené výroky rozhodnutí, uvést žalobní body, navrhnout důkazy

a formulovat žalobní petit. Městský soud s odkazem na rozsudky Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 27. 9. 2006, č. j. 2 As 2/2006-50, č. 1011/2007 Sb. NSS, a ze dne 18. 9. 2020, č. j. 5 As 237/2020-10, č. 4103/2021 Sb. NSS, bod 28, uvedl, že žalobce musí být i jako právní laik schopen uvést kompaktní úvahu ohledně toho, v čem spatřuje porušení svých veřejných subjektivních práv. Městský soud stěžovatele poučil o tom, že pokud vady neodstraní a v řízení proto nebude možné pokračovat, žalobu odmítne. Žalobce na výzvu městského soudu nereagoval.

[3] Usnesením označeným v záhlaví městský soud žalobu odmítl podle § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť žalobce ve stanovené lhůtě neodstranil vady žaloby. Městský soud uvedl, že si je vědom toho, že žalobce navrhl, aby mu byl ustanoven zástupce. Základní náležitosti žaloby však musí být žalobce schopen uvést i jako právní laik; k tomu opět odkázal na judikaturu NSS. Jelikož žalobce výzvě nevyhověl, nezná městský soud ani základní informace, na jejichž podkladě by mohl posoudit, zda je žalobcova ochrana ve správním soudnictví v dané situaci a daném čase vůbec možná a zda se takový postup nejeví ve smyslu § 36 odst. 3 ve spojení s § 35 odst. 10 s. ř. s. jako zjevně neúspěšný.

[4] Žalobce (stěžovatel) v kasační stížnosti vyslovil přesvědčení, že jeho žaloba splňovala náležitosti podle § 71 odst. 1 s. ř. s., byť připustil, že nemá právní vzdělání a žalobu sepsal sám. Žaloba byla projednatelná a městský soud pochybil, pokud ji odmítl, neboť nebyly splněny podmínky pro takový postup. Městský soud pouze konstatoval, že žaloba má vady, ale nevysvětlil, jaké náležitosti a proč v žalobě chybí.

[5] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[6] Kasační stížnost je přípustná, projednatelná a také důvodná.

[7] NSS dospěl k závěru, že městský soud pochybil, pokud žalobu odmítl dříve, než rozhodl o stěžovatelově žádosti o ustanovení zástupce. Městský soud tím zatížil řízení o žalobě vadou podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., k níž musel NSS přihlídnout podle § 109 odst. 4 téhož zákona z úřední povinnosti. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. *požádá-li návrhovátelem o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení.* Dnem podání žádosti o osvobození od soudních poplatků (příp. i návrhu na ustanovení zástupce) se staví lhůta pro podání žaloby, resp. pro vymezení žalobních bodů (rozsudek NSS ze dne 7. 2. 2020, č. j. 9 Azs 366/2019-20, č. 3995/2020 Sb. NSS).

[8] V rozsudku ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 7/2012-63, NSS vyložil, že smyslem § 35 odst. 10 s. ř. s. je reálně umožnit zástupci, jehož soud ustanoví, doplnit žalobu o nové, dosud neuplatněné žalobní body. K zajištění nezbytné ochrany práv žalobce a k plnému respektování jeho ústavního práva je proto třeba, aby soud nejprve rozhodl o návrhu žalobce na ustanovení zástupce, a bezprostředně poté nebo souběžně s tím žalobce (prostřednictvím ustanoveného zástupce) vyzval k odstranění vad jeho podání (žaloby). Taková výzva však nemůže předcházet rozhodnutí o návrhu na ustanovení zástupce.

[9] Kasační soud si je vědom své pozdější judikatury, která formulovala nároky kladené na účastníka, který žádá o ustanovení zástupce, a ze které vycházel i městský soud

pokračování

(srov. výše bod [2]). Z této judikaturní linie lze skutečně vyjít i v nyní projednávané věci; městský soud však na jejím základě dospěl k nesprávným závěrům. NSS v bodě 27 rozsudku č. j. 5 As 237/2020-10 k situaci tamního stěžovatele uvedl, že „současně je třeba mít na paměti, že stěžovatel je osobou bez právního vzdělání, nelze od něj tedy bezpodmínečně vyžadovat, aby v návrhu na ustanovení zástupce pro budoucí řízení před krajským soudem přesně označil žalobní typ či žalovaný správní orgán nebo přesně zformuloval budoucí žalobní petit, neboť právě za účelem konkrétní volby vhodného procesního postupu a konkrétní formulace žaloby ve své věci stěžovatel žádal krajský soud o ustanovení zástupce z řad advokátů.“ V bodě 28 pak NSS doplnil: „Na straně druhé lze podle názoru Nejvyššího správního soudu po tom, kdo na základě § 35 odst. 10 s. ř. s. navrhne soudu ustanovení zástupce z řad advokátů ještě před podáním samotného návrhu ve věci samé, požadovat, aby, byť je právním laikem, dostatečně vylíčil (i po případném poučení soudem) rozhodující skutkové okolnosti své věci tak, aby mohl krajský soud posoudit, zda má v jeho věci skutečně smysl vynakládat veřejné prostředky na jeho právní zastoupení, zda je tedy jeho ochrana ve správním soudnictví v dané situaci a v daném čase vůbec možná a zda se takový postup nejeví jako zjevně bezúspěšný (z hlediska pravomoci a věcné příslušnosti správních soudů, vyčerpání opravných prostředků ve správním řízení, běhu lhůt pro podání jednotlivých žalob či jiných návrhů ve správním soudnictví atd.).“ Lze dodat, že skutečnost, že v odkazované věci šlo o situaci, kdy účastník řízení navrhoval ustanovení zástupce ještě před samotným zahájením řízení, není na překážku použitelnosti citovaných závěrů pro nyní projednávanou věc.

[10] Kasační soud se seznámil se stěžovatelovou žalobou. Připouští, že je sepsána poměrně nepřehledně; jedná se o šest stran A4 ručně psaného textu hustě popsaného tiskacím písmem. Podle NSS však lze přesto v žalobě nalézt základní informace umožňující rozhodnout o návrhu na ustanovení zástupce. Stěžovatel označil žalovaný správní orgán i rozhodnutí, proti kterému žalobu podal, a to datem jeho vydání i číslem jednacím. Dále popsal, že se jedná o rozhodnutí, jímž mu nebyl určen advokát podle zákona o advokacii. V žalobě lze dále nalézt např. informaci o tom, že žalované bylo známo, že je stěžovatel ve výkonu trestu odnětí svobody, že je nemajetný a bez možnosti výdělků, a že se stěžovatel cítí být zkrácen na svých právech tím, že mu zástupce nebyl určen.

[11] Podle kasačního soudu si mohl městský soud na základě těchto informací obsažených v žalobě učinit základní představu o tom, čeho se stěžovatel domáhá, a to v rozsahu vymezeném v závěru bodu 28 rozsudku NSS č. j. 5 As 237/2020-10 (srov. výše bod [9]). Stěžovatel především označil napadené rozhodnutí žalované datem i číslem jednacím. Uvedl, čeho se toto rozhodnutí týká a sdělil i to, že je nemajetný a navrhuje, aby mu byl ustanoven zástupce. Městský soud tedy mohl ze žaloby seznat, že se stěžovatel brání proti konkrétně označenému rozhodnutí správního orgánu, které obecně podléhá přezkumu správními soudy. Jelikož toto rozhodnutí mělo být podle sdělení stěžovatele vydáno dne 31. 3. 2025, a žaloba byla k poštovní přepravě podána dne 8. 4. 2025, nebyly zde ani indicie o tom, že by žaloba mohla být zjevně opožděná.

[12] Podle NSS tak byly splněny základní podmínky pro to, aby městský soud v souladu se shora uvedenými judikaturními východisky nejprve rozhodl o návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce. Před rozhodnutím o tomto návrhu tudíž nebylo možné, aby městský soud adresoval usnesení obsahující výzvu k odstranění vad žaloby

podle § 37 odst. 5 s. ř. s. přímo stěžovateli, resp. aby z toho, že stěžovatel výzvě nevyhověl, dovodil procesní následek v podobě odmítnutí žaloby.

[13] Jelikož je napadené usnesení městského soudu nezákonné, NSS je zrušil a vrátil věc městskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). Městský soud bude vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[14] Městský soud v dalším řízení vyjde z toho, že uplatněním návrhu na ustanovení zástupce se zastavil běh lhůty pro podání žaloby, resp. pro vymezení žalobních bodů. Její podstatná část tedy dosud neuplynula a ani nezačne běžet dříve, než městský soud pravomocně rozhodne o návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce. Výzvu k odstranění vad žaloby podle § 37 odst. 5 s. ř. s. doručí městský soud buď zástupci, bude-li ustanoven, v opačném případě pak stěžovateli; při stanovení lhůty k odstranění vad zohlední městský soud zbývající část lhůty pro podání žaloby. Městský soud také v novém rozhodnutí rozhodne o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[15] NSS stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti ustanovil zástupcem advokáta Mgr. Josefa Balína, LL.M.; v takovém případě hradí jeho odměnu a hotové výdaje stát. NSS zástupci stěžovatele přiznal odměnu za dva úkony právní služby (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a doplnění kasační stížnosti ze dne 9. 1. 2026) podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 7 bodem 5 a § 9 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve výši 2 x 4 620 Kč. K tomu náleží také paušální náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 2 x 450 Kč. Jelikož je zástupce stěžovatele plátcem daně z přidané hodnoty, náleží k odměně i částka odpovídající této dani (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši **12 269,40 Kč** bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu NSS do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. ledna 2026

Sylva Šiškeová
předsedkyně senátu